

необхідно провести фінансову оцінку компанії-мети. Даний етап полягає в проведенні оцінки вартості кандидата з використанням внутрішніх даних компанії (аналізуються дисконтовані грошові потоки і передбачувані синергетичні ефекти) і зовнішніх показників (проводиться ринкова оцінка, пошук аналогічних угод і т. п.).

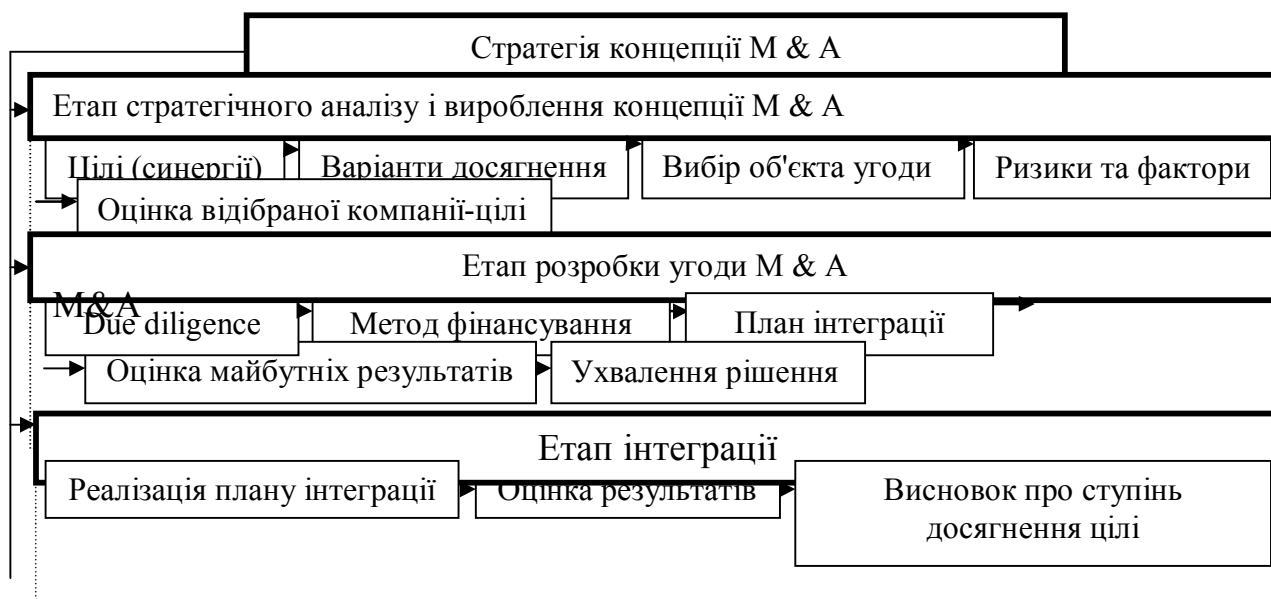

Рис. 1. Етапи планування стратегії концепції злиття-поглинання компанії

На другому етапі розробки угоди М & А досягається первинна домовленість та визначається вартість операції, її структура, що, в свою чергу, дає можливість ініціювати початок процесу інтеграції, яке полягає в переговорах з антимонопольними органами, внутрішній підготовці до інтеграційного процесу, оцінці розмірів і джерел синергетичних ефектів. Проводиться остаточне забезпечення повної достовірності наданої інформації та відомостей про компанію (due diligence), що дає можливість уточнення вартості компанії-мети. Необхідно вибрати види оплати злиття (методів фінансування операції) і, відповідно, інвесторів, які здатні задовольнити потребу в капіталі на прийнятних для усіх сторін умовах. Подальшими кроками є ухвалення рішення і складання плану інтеграції.

На третьому заключному етапі реалізується намічений компанією-ініціатором план злиття-поглинання з деякими можливими змінами.

Отже, можна зробити висновок, що добре сплановані операції по злиттю-поглинанню є одним із шляхів досягнення компанією стратегічних цілей. Ефективне використання угод по злиттю-поглинанню вимагає ретельної підготовки даних операцій, глибокого аналізу конкурентних позицій, ринку, технологій та наслідків угод. Необхідним є виявлення синергетичних ефектів і оцінка вартості на кожному етапі проведення операції по злиттю-поглинанню.

Андрій ТИМКІВ

Тернопільський національний економічний університет

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ

Елементом міжнародних стандартів банківського бізнесу та рекомендацій Базельського комітету є активне використання банками внутрішніх систем контролю за ризиками. Ефективний ризик-менеджмент є одним із головних напрямків наближення вітчизняних банків до якісно нового рівня у їх діяльності та отримання конкурентних переваг на ринку банківських послуг в умовах нестабільності у сфері глобальних фінансових відносин.

Ринкові умови сьогодення вимагають від учасників фінансової сфери нових підходів у їх діяльності, тобто підвищення якості послуг, забезпечення стійкості, ліквідності і, що найбільш важливо – надійності та стабільності. Основою надійності та стабільності для банку, як специфічного учасника фінансових відносин, є система управління банківськими ризиками.

Азіатсько-тихоокеанська фінансово-економічна криза кінця 90-х рр. ХХ ст. та системна економічна криза початку ХХІ ст. довели актуальність проблем формування ефективної системи ідентифікації, оцінки, аналізу, мінімізації та моніторингу банківських ризиків із різними причинами виникнення і неоднозначними наслідками.

Невизначеність результатів супроводжує фінансово-кредитні установи, незалежно від країни, часу та особливостей у їхній діяльності, а тому тематика ризику у міжнародній банківській теорії і практиці займає одне з провідних місць. Самі ж фінансові ринки являють собою складне, нестабільне і високотехнологічне середовище, у зв'язку з чим банківська справа є нерозривно пов'язаною із різноманітними фінансовими ризиками.

Ризик є складною економічною категорією і, тому в економічній теорії і практиці немає однозначного трактування такого поняття як “банківський ризик”. В результаті, банківський ризик визначено як специфічну складову у фінансово-кредитній діяльності банку, що є системою взаємозалежних елементів, функціонування якої прямо пропорційно впливає на величину банківського доходу та рівень його капіталізації.

Сучасна теорія та практика управління ризиками володіє методологією ідентифікації, аналізу, оцінки, мінімізації та моніторингу рівня ризиків. Однак, досі залишається відкритою проблема вибору найбільш ефективних методів управління ризиками, їхнє раціональне застосування у взаємозв'язку із етапами управлінського процесу.

Для інвестиційного ризик-менеджменту банку зовнішня та внутрішня інформація є основою у інформаційній складовій підсистемі забезпечення. У зовнішній інформації чільне місце відводиться нормативно-правовому забезпеченні процесу управління банківськими ризиками. Вітчизняне правове поле недостатньо регламентує процес формування та функціонування системи управління ризиками у банках і, тому, потребує суттєвого доповнення.

Формування інформаційної системи відбувається в умовах можливих випадкових подій, котрі проявляють себе у збоях та порушенні якості інформаційних потоків і детермінуються поняттям “інформаційні ризики”. На противагу цьому, у міжнародній практиці діють стандарти інформаційної безпеки та відповідне програмне забезпечення моніторингу інформаційних ризиків.

Результатом функціонування системи управління ризиками у реалізації інвестиційних проектів є деталізована карта та реєстр інвестиційних ризиків. Остаточний вибір методів мінімізації інвестиційних ризиків банку та ефективність процесу моніторингу буде спрощуватися завдяки чіткій фіксації мінімальних відхилень від планових параметрів.

Етапи розвитку ризик-менеджменту та сфери банківських інвестицій безпосередньо взаємопов'язані із основними тенденціями розвитку світового господарства. В свою чергу, розвиток ризик-менеджменту розпочався після другої Світової війни і триває до сьогодення. Він супроводжується пошуком новітніх технологічних доробок та вдосконаленням методології, а саме, у сфері інформаційного забезпечення на основі чіткої формалізації процесу управління ризиками і специфіки діяльності банківських установ.

Посилення негативного впливу на рівень банківського доходу відбувається через зростання інфляції, що змінює процентні ставки, відповідно, ослаблює стимули до заощаджень та зниження депозитної бази.

Модернізація вітчизняної економіки неможлива без інновацій у виробничій сфері. Банки як одні з основних кредиторів та інвесторів перспективних інноваційних проектів повинні володіти методикою оцінки таких проектів. Оскільки, такі проекти є найбільш ризиковими, то безпосередній вплив на реалізацію такого проекту будуть мати інвестиційні

ризиків. Специфіка таких ризиків полягає в особливостях проекту та соціально-економічного становища території на якій відбувається реалізація даного проекту.

Володимир УГРИН

Тернопільський національний економічний університет

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ПРОВІДНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН

Несвоечасність та неповнота сплати податкових зобов'язань притаманна не лише платникам в Україні. В багатьох країнах Європейського Союзу дана проблема займає ключове місце в роботі контролюючих органів у сфері оподаткування. У зв'язку з цим упродовж останніх років між нашою державою та окремими країнами налагоджено тісну співпрацю в сфері погашення податкового боргу. Одна з таких країн Королівство Нідерланди. Перспективу щодо налагодження відносин між податковими органами двох країн Україна отримала у зв'язку з приєднанням її до Конвенції ОЕСР про взаємну адміністративну допомогу, в межах якої на міжнародному рівні досягнуто домовленості щодо співпраці між податковими органами різних країн, зокрема, шляхом надання допомоги у стягненні податкової заборгованості та обміну інформацією.

Доволі цікавим є досвід контролюючих органів Королівства Нідерландів щодо погашення податкового боргу на основі використання сучасних технологій. Так, контроль за погашенням податкового боргу з транспортного податку, в Нідерландах забезпечується за допомогою автоматичної системи спостереження за автомобілями, що дає сканувати автомобільні номери, розпізнавати їх власників та перевіряти наявність несплачених податкових зобов'язань з даного податку. Використання таких систем дає можливість сканувати до 4500 автомобілів на годинну. Можливості використання такої системи безмежні, адже вона функціонує 24 години на добу 7 днів в тиждень. В результаті усі доступні бази даних можуть бути застосовані на ANPR-комп'ютері, а інформація та фотографії усіх транспортних засобів (навіть тих, що не мають заборгованості) зберігається в базі даних [1].

Працівники Групи моніторингу автомобілів уповноважені здійснювати спеціальні дії, що забезпечують виконання положень Закону про податок з автотранспортних засобів (Motor Vehicle Tax Act 1994).

Зокрема, водія автомобіля, який має заборгованість зі сплати транспортного податку, зупиняють для негайного погашення такої заборгованості (готівкою або через електронний термінал кредитною картою). Якщо податок не буде сплачено податковий колектор повинен замовити судових приставів, які мають право зупиняти користування автомобілем, конфіскувавши транспортний засіб на штрафний майданчик. Зазначені операції можуть здійснюватися спільно з поліцією, митницею і муніципальними службами. Відтак, спостерігається чітка координація дій в роботі окремих контролюючих органів, що направлено на негайне погашення податкової заборгованості платників податків.

Несвоечасність та неповнота сплати податкових зобов'язань в Португалії передбачає жорстку систему штрафів. Відтак, в автоматичному режимі штрафи стягуються з платника податку в якого виник податковий борг. Зауважимо, що такі штрафи стягуються без попередження та жодних бюрократичних процедур, у т.ч. судових. Виняток становить лише комп'ютерна помилка, однак розгляд оскарження відбувається уже після стягнення штрафу. Незважаючи на чітку взаємодію та координацію контролюючих органів урядом Португалії в 2013 було прийнято рішення щодо стимулювання платників податків, в яких виникли значні розміри податкового боргу. Так, такі платники податків отримали право на податкову амністію, що передбачала скасування штрафних санкції за несвоечасну сплату податкових зобов'язань. У результаті прийнятого рішення правом на податкову амністію скористались понад 300 тис. осіб та 50 португальських компаній. Усі амністовані зобов'язались погасити